

گزارشی از مقاومت روس‌ها در برابر آلمان

۲۷ آذر ۱۴۰۲ ساعت ۱۲:۴۸

در سالگرد روزی که فرانسه به رهبری ناپلئون بناپارت از روسیه شکست خورده بود، (۲۲ ژوئن) چهار میلیون سرباز آلمانی به همراهی سی هنگ زره‌پوش مرکب از ۲۳۰۰ ارابه توپ و ۵ هزار هواپیما به قصد فتح لنینگراد، مسکو و اوکراین به شوروی حمله‌ور شدند

آلمان و روسیه دو متحد اصلی در هنگام آغاز جنگ جهانی دوم بودند. با این حال مدت زیادی از آغاز جنگ نگذشته بود که هیتلر به طور ناگهانی به روسیه حمله کرد. این حمله بسیاری را در بهت و تعجب فرو برد. آلمان که تا آن زمان موفق شده بود بخش‌های بزرگی از اروپا را تصاحب کند، درصدد بود با این اقدام روسیه را نیز از آن خود کند تا یکی از بزرگ‌ترین امپراطوری‌های تاریخ را به نام خود ثبت نماید. اما این اتفاق نه تنها رخ نداد؛ بلکه آلمان بسیاری از تصرفات خود را نیز از دست داد. شکست آلمان در روسیه، شکست بزرگی بود که بخشی از آن به دلیل مقاومت جانانه روس‌ها در برابر آلمان به دست آمد. شرح بخشی از این مقاومت، موضوعی است که در این مطلب به آن اشاره شده است.

نگاهی به حمله آلمان به روسیه

حمله آلمان به روسیه در ژوئن ۱۹۴۱ اتفاق افتاد. یعنی چیزی قریب به گذشت دو سال از آغاز جنگ جهانی دوم. این حمله در شرایطی صورت گرفت که این کشور از نظر قدرت در وضعیت مناسبی به سر می‌برد و توانسته بود شکست‌های بزرگی را به بسیاری از کشورهای اروپایی وارد کند. در این شرایط و دقیقاً در سالگرد روزی که فرانسه به رهبری ناپلئون بناپارت از روسیه شکست خورده بود، (۲۲ ژوئن) چهار میلیون سرباز آلمانی به همراهی سی هنگ زره‌پوش مرکب از ۲۳۰۰ ارابه توپ و ۵ هزار هواپیما به قصد فتح لنینگراد، مسکو و اوکراین به شوروی حمله‌ور شدند. [\[۱\]](#) با آغاز حمله هیتلر به روسیه، مردم این کشور به مقاومت در برابر نیروهای آلمان فاشیستی برخاستند. مقاومت مردم روسیه که تا پایان جنگ یعنی تا سال ۱۹۴۵ ادامه یافت، با عنوان جنگ کبیر میهنی معروف شد.

جنگ کبیر میهنی و مقاومت مردم روسیه

منظور از جنگ کبیر میهنی این است که دولت و حزب و مردم شوروی با مقاومت در برابر ارتش آلمان و فداکاری‌ها و قربانی دادن‌های بسیار توانستند جریان جنگ را برگردانند و به خصوص پس از نبرد استالینگراد نیروهای شوروی در موضع حمله قرار گرفتند. [\[۲\]](#) در این شرایط استالین که همواره به عنوان یکی از رهبران حزب کمونیست بر زیربنا بودن اقتصاد تاکید داشت و به

مانند مارکس، دین را افیون توده‌ها می‌دانست دستور بازگشایی کلیساها را صادر کرد تا مردم برای روسیه دعا کنند. با این حال مقاومت مردم روسیه نیز بسیار فداکارانه بود. استالین می‌دانست که نازی‌ها را می‌باید متوقف ساخت. کشور می‌باید منابع مادی و روحی خود را بسیج می‌کرد و قدرت حکومت شوروی بر خرد کردن دشمن متمرکز می‌گردید و این به معنای صرف کوشش عظیم برای تمام ملت بود. ملت سخنان لنین را به یاد می‌آورد که در طی جنگ‌های داخلی گفته بود تمام کارگران و دهقانان شریف، تمام کارکنان حکومت شوروی باید همچون سربازان، صفوف خود را فشرده سازند و حداکثر کار و کوشش و توجه خود را مستقیماً به وظایف جنگی مبذول و معطوف دارند و افزوده بود: «جمهوری شوروی باید نه در حرف بلکه در عمل به یک اردوگاه واحد نظامی بدل شود.» و این سخنان در ۱۹۴۱ مصداق بیشتری داشتند.^[۳]

این جمله در عمل عینیت یافت و کشور به یک اردوگاه بزرگ نظامی تبدیل شد. وضعیت مذکور در شرایطی رخ داد که روسیه از لحاظ تدارکات نظامی در وضعیت بدی به سر می‌برد و دشمن از هر لحاظ تفوق و برتری نظامی داشت. آلمان‌ها توانسته بودند طی زمانی کوتاه بخش مهمی از تسلیحات نظامی روسیه را از بین ببرند. اما این پایان کار نبود. مردم روسیه خود را برای عقب نشینی و شکست آماده نکرده بودند؛ آنان مصمم بودند که به هر شکل ممکن در برابر آلمان‌ها مقاومت کنند. این اتفاق عملاً رخ داد و مردم روسیه مقاومت سرسختانه‌ای از خود نشان دادند و توانستند دشمن را به عقب برانند. البته کمک‌های کشورهای خارجی نیز در این زمینه بی‌تاثیر نبود. سران کشورهای غربی که مجبور به شکست آلمان بودند، چاره‌ای جز همکاری با روسیه نداشتند. آن‌ها هر چه سریع‌تر به مسلح کردن روسیه و ارسال تسلیحات نظامی مبادرت کردند. بخش مهمی از کمک‌های نظامی نیز از طریق مرزهای ایران منتقل شد. چرچیل اولین رهبر غربی بود که به موافقتنامه‌ای با روسیه دست یافت و بر اساس آن متعهد شد به طور مشترک (همراه با روسیه) در برابر آلمان بجنگد. این توافقنامه در ۱۲ ژوئیه به امضای طرفین رسید.^[۴]

با این حال کمک‌های نظامی متفقین چیزی از قداکاری‌های مردم روسیه کم نکرد. مقاومت روس‌ها در حالی شکل گرفت که دمای هوای مسکو چندین درجه زیر صفر بود. از طرفی بسیاری از مردم داوطلبانه به صفوف جنگ اضافه می‌شدند. در یکی از منابع در این رابطه آمده است: در هفتم ژوئیه ۱۹۴۱ هیأت رئیسه شورای عالی اتحاد شوروی و شورای وزیران و کمیته مرکزی حزب کمونیست اوکراین از مردم خواستند به وظیفه ملی خود عمل کنند. «هجوم داوطلبان به ارتش سرخ و گارد کشوری شدید بود. بیش از ۲۰۰۰ نفر از مردم کیف به صفوف ارتش پیوستند... کارگران جوان و دانشجویان صمیمانه به این دعوت پاسخ گفتند. بیش از ۱۳،۰۰۰ زن و مرد جوان به ارتش پیوستند و ۱۰۰۰۰ نفر به واحدهای پارتیزانی ملحق شدند. حدود ۲۰۰۰۰ دختر به عنوان پرستار به جبهه رفتند و قریب ۳،۵۰۰ نفر تعهد اهدای خون کردند».^[۵] بدین ترتیب مردم روسیه توانستند با مقاومت بی‌نظیر و شجاعانه خود، جنگ کبیر میهنی را رقم بزنند و پیروزی بزرگ و فداکارانه‌ای را به نام خود ثبت کنند.

سخن نهایی

مقاومت مردم روسیه در برابر حمله هیتلر یکی از مهمترین و تأثیرگذارترین عواملی بود که روند جنگ را تغییر داد. مقاومت روسیه که اغلب از آن به عنوان جنگ بزرگ میهنی در روسیه یاد می‌شود، با شجاعت و فداکاری مردم روسیه همراه بود. هنگامی که هیتلر عملیات بارباروسا را با هدف حمله به اتحاد جماهیر شوروی و تسخیر آن آغاز کرد، مردم روسیه با تهدیدی بی‌سابقه مواجه شدند. با این حال در کنار این موضوع عوامل جغرافیایی نیز بر روند حمله آلمان و شکست آن‌ها نیز تأثیرگذار بود. روسیه سرزمین وسیعی بود. همین موضوع باعث پراکنده شدن نیروهای آلمان شد. از طرفی سرمای شدید روسیه برای آلمان‌ها موضوع

وحشتناکی بود که به آن عادت نداشتند؛ اما روس‌ها با این شرایط آب و هوایی بزرگ شده بودند. از این رو آلمان بدون در نظر گرفتن این عوامل به روسیه حمله کرد و با این حمله فرجام کار خود را رقم زد.

[۱] - احمد نقیب‌زاده، تاریخ دیپلماسی و روابط بین‌الملل، تهران، نشر قومس، ۱۳۸۳، ص ۲۳۱

[۲] - دائرة المعارف طهور: فرهنگ و علوم انسانی، اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۵، ص ۶۲۱۹

[۳] - انای. آتسیموف، جنگ کبیر میهنی: ۱۹۴۱-۱۹۴۵، ترجمه ابراهیم یونسی، تهران، نشر نو، ۱۳۶۱، ص ۸۵

[۴] - نقیب‌زاده، همان، ص ۲۳۳

[۵] - انای. آتسیموف، همان، ص ۷۹

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/49444/گزارشیه-مقاومه-روس-برابر-ها-روس-مقاومه-گزارشیه/49444>